Beleidskader Derivaten

1. Algemeen

1.1 In dit beleidskader zijn de algemene uitgangspunten neergelegd voor het gebruik van financiële derivaten in de (semi)publieke sector. Deze uitgangspunten zullen door de betrokken ministeries verder worden geconcretiseerd in sectorale regelgeving. Dit kan betekenen dat de sectorspecifieke regels strenger zijn dan deze algemene uitgangspunten.

1.2 Definities:

a. financiële derivaten:
1. financiële contracten waarvan de waarde is afgeleid van een onderliggende waarde of een referentieprijs, of
2. onderdelen van financiële contracten die, op zichzelf beschouwd, vallen onder de definitie onder 1.

b. instellingen:
organisaties, die deel uitmaken van de publieke en semipublieke sector (onderdeel van de rijksoverheid, decentrale overheden en publieke lichamen, zelfstandige bestuursorganen en rechtspersonen met een wettelijke taak, alsmede organisaties die met publiek geld worden bekostigd). Voor een overzicht van de instellingen wordt verwezen naar bijlage I.

c: minister: de minister van Financiën

d: vakminister: de minister, verantwoordelijk voor een specifieke sector.

e. toezichthouder:
een door de vakminister aangewezen, dan wel door de wetgever bepaalde instantie of orgaan dat is belast met het financiële toezicht op de sector waarvoor de minister verantwoordelijk is, dan wel op een deel van die sector of op een specifieke instelling binnen die sector.

1.3 Het financiële beleid en beheer binnen de (semi)publieke sector is dienstbaar aan het realiseren van de gewenste publieke doelstellingen, en is daartoe op transparante wijze gericht op financiële continuïteit. Het aantrekken en afstoten van financiële derivaten heeft uitsluitend het beperken van risico's van het financiële beleid en beheer als doel . Het speculeren met derivaten is voor instellingen derhalve verboden. Het verkopen van derivaten, anders dan het sluiten van derivaatposities, is niet toegestaan.

2. Interne organisatie (semi)publieke instelling

2.1 Instellingen die financiële derivaten gebruiken, dienen hun interne organisatie op adequate wijze te hebben ingericht. In elk geval dient geregeld te zijn dat:

a. De wijze waarop en de mate waarin het gebruik van financiële derivaten bijdraagt aan het beperken van renterisico's bij het financiële beleid en beheer;
b. De interne organisatiestructuur op orde is inzake aanschaf en gebruik van financiële derivaten, waaronder in elk geval regels inzake bevoegdheden en mandatering, interne controle, interne verantwoording, rol en betrokkenheid van de externe accountant, en rol en betrokkenheid van het orgaan waaraan het toezicht op het bestuur is opgedragen;

c. Waarborging van voldoende interne professionaliteit inzake financiële derivaten, ook bij het orgaan, bedoeld in onderdeel b;
d. Beheersingsstructuren rond de risico's van financiële derivaten, onder meer gericht op de marktwaarde, de omvang en de samenstelling van de derivatenportefeuille en de monitoring van de marktwaarde en de (eventuele) liquiditeitsbuffer in relatie tot het liquiditeitsrisico.

2.2 De toezichthouder toetst of de bovenstaande punten onderdeel uitmaken van de eisen aan de interne organisatie van de publieke of semipublieke instelling.

3. Aan te trekken derivaten

3.1 Derivaten worden alleen aangetrokken als zij bijdragen aan het beheersen van opwaartse renterisico's. In ieder geval mogen rentecaps of payer swaps worden aangetrokken. Aan de betreffende vakminister wordt overgelaten of er voor de betreffende sector voldoende argumenten zijn om dit uit te breiden met receiver swaps, forward starting swaps en/of payer swaptions en onder welke voorwaarden dergelijke producten gebruikt zouden mogen worden.

3.2 Derivaten worden alleen aangetrokken in euro's.

3.3 Derivaten worden alleen aangetrokken van financiële instellingen die minstens een single A-rating hebben, afgegeven door ten minste twee van de drie ratingbureaus Moody's, Standard and Poor's en Fitch.

4. Aanmerken als niet-professionele belegger

4.1 De vakminister bepaalt of de betrokken publieke of semipublieke instelling die kwalificeert als professionele belegger, op verzoek van die publieke of semipublieke instelling, voor wat betreft het afsluiten van derivatencontracten door de financiële instelling, waarbij zij een derivatencontract wil afsluiten, moet worden aangemerkt als niet-professionele belegger.

4.2 In het geval een publieke of semipublieke instelling ingevolge bepaling 4.1 op verzoek als niet-professionele belegger wordt aangemerkt, sluit die publieke of semipublieke instelling, voordat zij een financiële derivaat aantrekt van een financiële instelling, een raamovereenkomst met die financiële instelling, vergelijkbaar met de overeenkomst opgenomen in bijlage II bij dit beleidskader.

5. Contractuele voorwaarden

5.1 Instellingen sluiten geen derivatenovereenkomsten af waarin clausules zijn opgenomen die op enigerlei wijze de uitvoering van het toezicht op de publieke of semipublieke instelling kunnen belemmeren.

5.2 Instellingen sluiten geen derivatenovereenkomsten af waarin additionele eenzijdige opzeggingsmogelijkheden vanuit de financiële instelling worden opgenomen.

5.3 Financiële derivaten worden door instellingen, die ingevolge bepaling 4 moeten worden aangemerkt als niet-professionele belegger uitsluitend aangetrokken onder een modelovereenkomst, vergelijkbaar met de overeenkomst die is opgenomen in bijlage III bij dit beleidskader.

5.4. Instellingen die ingevolge bepaling 4 niet als niet-professionele belegger worden aangemerkt, zijn niet gebonden aan de modelovereenkomst die is opgenomen als bijlage III. Wel nemen deze instellingen de modelovereenkomst als uitgangspunt in hun contractonderhandelingen met een financiële instelling.

6. Geen ineffectieve posities

6.1 Een derivaat wordt pas aangetrokken vanaf het moment dat de lening is afgesloten. De nominale waarde van het derivaat is niet groter dan het leningbedrag. Daarnaast is de looptijd van het derivaat niet langer dan de onderliggende lening, waarbij het maximum altijd gehouden is aan het lopende jaar plus de direct daarop volgende negen kalenderjaren. Een zogenaamde niet-effectieve positie, die ontstaat als er een derivaat is afgesloten dat niet één op één aansluit op de onderliggende lening, is derhalve niet toegestaan.

6.2 De vakminister kan gemotiveerd uitzonderingen toestaan op een of meer voorwaarden gesteld in bepaling 6.1, indien dit noodzakelijk is voor de langjarige financiering van de instelling. Tevens kan een vakminister uitzonderingen formuleren op bepaling 6.1 indien (onder bepaling 3.1) forward starting swaps en/of payer swaptions worden toegestaan.

7. Onderpand en liquiditeitsbuffer

7.1 Instellingen kunnen alleen verplicht worden tot een onderpand, indien afgesproken wordt dat ook de financiële instelling onderpandplichtig is. Ook kan worden afgesproken dat beide geen onderpandverplichting hebben, of alleen de financiële instelling een onderpandverplichting heeft. Nooit kan de situatie zich voordoen dat de financiële instelling geen verplichting heeft tot onderpand, en de publieke of semipublieke instelling wel.

7.2 Indien de verplichting tot een onderpand bestaat, houdt de instelling een liquiditeitsbuffer aan die groot genoeg is om de liquiditeitsverplichtingen uit hoofde van het onderpand op de derivatenportefeuille op te kunnen vangen. Deze liquiditeitsverplichtingen kunnen voortkomen uit bijstortverplichtingen indien (in het geval van een payer swap) de rente daalt. De grootte van de liquiditeitsbuffer wordt in de sectorale regelingen verder geconcretiseerd. De vakminister kan gemotiveerd een uitzondering toestaan.

7.3 Indien een instelling op enig moment niet aan de eis van een voldoende liquiditeitsbuffer kan voldoen, meldt de instelling dit aan de betreffende toezichthouder. In samenspraak met de toezichthouder wordt bepaald welke maatregelen genomen worden om wel aan de buffer te kunnen voldoen. Het uitgangspunt hierbij is dat de instelling en de toezichthouder samen naar een oplossing zoeken. Komen zij er gezamenlijk niet uit, dan heeft de toezichthouder een bepalende stem.

8. Externe verantwoording

8.1 Externe verantwoording over het gebruik van financiële derivaten vindt plaats in het jaarverslag en is onderworpen aan de controle van de accountant.

8.2 Instellingen die financiële derivaten gebruiken verantwoorden zich hierover in hun jaarverslag op een transparante, complete en inzichtelijke wijze.

8.3 De accountant van een publieke en semipublieke instelling doet in het kader van de controle van het jaarverslag onderzoek naar de naleving van de regelgeving inzake

derivatentransacties. De wijze waarop dit onderzoek wordt uitgevoerd en het vereiste accountantsproduct wordt geregeld in het controleprotocol.

9. Toezicht

9.1 Het toezichtarrangement voor het gebruik van derivaten bij instellingen sluit aan bij de uitkomsten van de werkgroep extern financieel toezicht die is ingesteld in het kader van de Ministeriële Commissie Vernieuwing Publieke Belangen. Voor zover deze uitkomsten nog niet als beleid zijn vastgesteld gelden de onderstaande bepalingen 9.2, 9.3 en 9.4.

9.2 In sectorale regelgeving is expliciet opgenomen welke instantie of welk orgaan verantwoordelijk is voor het financiële toezicht op de betreffende publieke of semipublieke instelling.

9.3 De toezichthouder beoordeelt minimaal 1x per jaar mede op basis van in ieder geval de informatie van de accountant of een instelling zich in voldoende mate houdt aan de regelgeving inzake derivatentransacties en neemt ter zake gepaste actie bij tekortkomingen en/of risico's.

9.4 In de sectorale regelgeving is opgenomen welke maatregelen getroffen worden en welke mandaten de toezichthouder heeft indien een publieke of semipublieke instelling zich niet aan de regelgeving houdt.

10. Bestaande contracten

10.1 Een publieke of semipublieke instelling die op het moment van inwerkingtreding van dit beleidskader en de daaruit voortvloeiende sectorale regelgeving een derivatenportefeuille heeft die financiële derivaten bevat met clausules die de uitoefening van het toezicht op de instelling kunnen belemmeren, stelt een plan van aanpak op om de derivatenportefeuille voor wat betreft deze derivaten met voornoemde clausules binnen een redelijke termijn af te bouwen.

10.2 Bestaande derivatencontracten worden niet afgekocht indien daar grote verliezen mee gepaard gaan. Hierbij zal altijd sprake zijn van maatwerk, omdat de grootte van het verlies moet worden afgewogen tegenover de kans dat het derivaat tot grote verliezen kan leiden.

Toelichting

I. Algemeen

In het regeerakkoord van kabinet Rutte-Asscher is opgenomen dat het "voor organisaties die (mede) met publiek geld zijn gefinancierd, verboden is om te speculeren met complexe financiële producten zoals derivaten. Verzekeren tegen renterisico's is wel toegestaan. Toezicht hierop vindt plaats bij de jaarlijkse accountantscontrole."[1] Het is primair de verantwoordelijkheid van iedere vakminister hiervoor op zijn eigen beleidsterrein maatregelen te treffen.

Bij de uitwerking van de voorstellen van het verbod op speculatie met derivaten is ervan uitgegaan dat er overkoepelend beleid wordt vastgesteld (het Beleidskader Derivaten) dat breed van toepassing is op alle sectoren binnen de overheid en dat tegelijkertijd ruimte biedt aan sectorspecifieke invulling, daar waar nodig. Vanuit de systeemverantwoordelijkheid van de minister van Financiën voor een goed financieel beheer, zoals o.a. tot uitdrukking komt in de Comptabiliteitswet, heeft het ministerie van Financiën de totstandkoming van dit beleidskader gecoördineerd, in nauwe samenwerking met de meest betrokken ministeries. De vakministeries zijn hierbij betrokken geweest vanwege de bestuurlijke verantwoordelijkheid van de ministers voor hun eigen beleidsterrein. De Ministerraad heeft het beleidskader vastgesteld. Elke minister zal het overkoepelend beleid vervolgens vertalen in sectorale wet- of regelgeving[2]. Ook kan een vakminister waar nodig aanvullende regels opstellen die specifiek zijn voor de eigen sector en die wel strenger, maar niet soepeler mogen zijn dan het overkoepelende beleid. Opgemerkt zij dat het overkoepelend beleid beoogt dat geschikte financiële derivaten op de juiste wijze en in verantwoorde mate worden ingezet, en niet dat derivatentransacties in beginsel onmogelijk worden gemaakt binnen de (semi)publieke sector.

Uitgangspunten die gehanteerd zijn bij het opstellen van het beleidskader zijn, dat de financiële continuïteit van instellingen en organisaties die onder het kader vallen, niet in gevaar wordt gebracht door het gebruik van financiële derivaten en dat deze instellingen en organisaties de aan hen ter beschikking gestelde publieke gelden inzetten ten behoeve van het realiseren van hun doelstellingen. Speculatie met financiële producten die grote risico's met zich meebrengen passen daar niet bij. Financiële derivaten zijn bij uitstek instrumenten die speculatief en risicovol kunnen zijn. Slechts in het kader van de financiering van investeringen en de daaraan verbonden renterisico's kunnen bepaalde financiële derivaten soms een toegevoegde waarde hebben.

Derivaten zijn alleen toegestaan met het doel om opwaartse renterisico's te beheersen. Het speculeren met derivaten is voor instellingen verboden. Dit houdt ook in dat het verkopen van derivaten, anders dan om het sluiten van derivaatposities, niet is toegestaan.

Voor de decentrale overheden geldt dat de uitwerking van het beleidskader inzet is van bestuurlijk overleg.

Het hier gegeven beleidskader beoogt dat geschikte financiële derivaten op de juiste wijze en in verantwoorde mate worden ingezet.

II. Toelichting per bepaling

1. Afbakening doelgroep

[1] Zie p.11 van het regeerakkoord "Bruggen Slaan" van kabinet Rutte-Asscher

[2] Het Beleidskader Derivaten bouwt voort op de Beleidsregels zoals voor Woningcorporaties ontwikkeld. Voor de woningcorporaties zijn inmiddels de "Beleidsregels gebruik financiële derivaten door toegelaten instellingen volkshuisvesting" van toepassing.

Het beleidskader geldt voor alle (semi)publieke instellingen, en niet-publieke instellingen die met publiek geld worden gefinancierd. Een inventariserend overzicht is opgenomen in bijlage I. De vakministers hebben de vrijheid om instellingen die op dit overzicht staan alsnog uit te zonderen van de beleidsregels en instellingen die niet op dit overzicht staan eveneens onder de beleidsregels te laten vallen. De vakministers geven derhalve zelf aan welke organisaties tot de doelgroep behoren, mede gelet op reeds andere aanwezige regelgeving die er voor de betreffende sector bestaan. Het Rijk, pensioenfondsen, staatsdeelnemingen en deelnemingen van publiekrechtelijke openbare lichamen worden expliciet uitgezonderd.

2. Organisatorische eisen

Indien een instelling gebruik wil maken van derivaten, moet de interne organisatie afdoende op orde zijn (o.a. regels inzake interne bevoegdheden, beheersstructuren rond risico's etc.). Kern is dat er voldoende professionele kennis in huis is om verantwoord met derivaten te kunnen omgaan. Dit moet niet worden verward met de het onderscheid in "professionele" versus "niet-professionele belegger" (zie hiervoor bepaling 4), dat uitsluitend betrekking heeft op de zorgplicht die banken al dan niet hebben ten aanzien van klanten die derivaten betrekken.

3. Afbakening soorten derivaten

Er is gekozen voor een positief limitatieve opsomming van de derivaten die zijn toegestaan, zodat er geen nieuwe producten door de markt kunnen worden ontwikkeld waardoor dit beleidskader omzeild zou kunnen worden. Het is belangrijk dat het instellingen niet onmogelijk wordt gemaakt goed renterisicomanagement te voeren. De toegestane producten dienen enkel het risicomanagement te ondersteunen en zijn mede afhankelijk van het type instelling. Toegestane derivaten zijn in ieder geval payer swaps en rentecaps. Aan de betreffende vakminister wordt overgelaten of er voor de betreffende sector voldoende argumenten zijn om dit uit te breiden met receiver swaps, forward starting swaps en/of payer swaptions en onder welke voorwaarden dergelijke producten gebruikt zouden mogen worden. Andere dan de genoemde derivaten zijn niet toegestaan.
In het tweede en derde lid zijn voorwaarden gesteld die er op zijn gericht dat er geen valutarisico wordt gelopen door de publieke of semipublieke instelling en dat de tegenpartij bij het afsluiten van een derivatencontract voldoende kredietwaardig is. Dit is vooral van belang bij payer swaps omdat daarbij sprake is van meerjarige financiële verplichtingen van beide contractpartijen.

4. Aanmerken als niet-professionele belegger

De invulling van de rol van de banken bij derivatentransacties met instellingen verdient per sector nadere overweging. Indien semipublieke instellingen als woningcorporaties, onderwijsinstellingen of zorginstellingen gebruik maken van een bank (of andere financiële onderneming) die adviseert over derivatentransacties of betrokken is bij de totstandkoming daarvan zijn op de bank de Wft-regels voor beleggingsondernemingen van toepassing, die voortvloeien uit de richtlijn Markets in Financial Instruments Directive (MiFID). Op grond van deze regels genieten instellingen – als afnemer van beleggingsdiensten - beleggersbescherming. De mate van beleggersbescherming is afhankelijk van de classificatie van de cliënt. Hiertoe worden drie categorieën onderscheiden: (a) niet-professionele beleggers; (b) professionele beleggers; en (c) in aanmerking komende tegenpartij (zoals banken zelf). De vraag of semipublieke instelling als professionele of niet-professionele belegger moet worden aangemerkt, wordt in beginsel bepaald door omvang van de onderneming. Indien een onderneming voldoet aan twee van de volgende (drie) voorwaarden, wordt zij aangemerkt als professionele belegger: (a) balanstotaal van 20 mln.; (b) netto-omzet van 40 mln.; (c) eigen vermogen van 2 mln. Indien instellingen inderdaad kwalificeren als

professionele belegger, kunnen zij zelf de bank verzoeken om aangemerkt te worden als niet-professionele belegger (zogenaamde opt-out), waardoor de instellingen een hogere mate van beleggersbescherming genieten. Banken zijn op grond van de Wft in beginsel ook al verplicht om professionele beleggers in kennis te stellen van de mogelijkheid dat deze kan verzoeken om als niet-professionele belegger te worden aangemerkt. Overigens zijn banken niet verplicht om dit verzoek te honoreren en kunnen daar ook niet toe verplicht worden. Het is niet toegestaan om deze verplichting voor banken te regelen omdat de MiFID maximumharmonisatie beoogt. Tot de doelgroep behorende instellingen zouden wel kunnen worden verplicht om de bank te vragen hen als niet-professionele belegger aan te merken. De bank heeft dan de keuze al dan niet derivaten af te sluiten, onder die voorwaarden. Per semipublieke sector moet het aanmerken als niet-professionele belegger echter zorgvuldig worden overwogen. Behalve voor een sector specifieke redenen kan een eventueel effect op de kosten van financiering voor de verschillende sectoren worden meegewogen. Dit oordeel kan daarom het beste worden overgelaten aan de desbetreffende vakminister. Het bovenstaande laat onverlet dat op grond van het civiele recht en de Wft (art. 4.18d) voor banken (en andere beleggingsondernemingen) een zorgplicht geldt, zowel ten aanzien van professionele als niet-professionele beleggers. Wanneer een vakminister besluit dat een publieke of semipublieke instelling als niet-professionele belegger moet worden aangemerkt, is de publieke of semipublieke instelling verplicht met de financiële instelling de raamovereenkomst, vergelijkbaar met de in bijlage II opgenomen raamovereenkomst, af te sluiten. De raamovereenkomst zoals opgenomen in bijlage II is – met uitzondering van verwijzingen naar het soort instelling – gelijk aan de raamovereenkomst zoals die eerder dit jaar voor de woningbouwcorporaties ("toegelaten instellingen volkshuisvesting") is vastgesteld. In de af te sluiten raamovereenkomst wordt vastgelegd dat de publieke of semipublieke instelling een niet-professionele belegger is in de zin van de Wet op het Financieel Toezicht, wordt de zorgplicht van de betrokken financiële instelling vastgelegd en is een onderlinge vrijwaringbepaling vastgelegd. Zonder een dergelijke raamovereenkomst mag de als niet-professionele belegger aangemerkte publieke of semipublieke instelling geen derivaten met die financiële instelling afsluiten.

5. Contractuele voorwaarden

In het eerste lid is bepaald dat een financieel derivaat geen clausules mag bevatten die het externe toezicht en/of handhaving daarvan kunnen belemmeren. Clausules zoals het recht van de financiële instelling om betreffende contract te beëindigen of extra onderpandvoorwaarden te stellen als de toezichthouder intensiever toezicht gaat houden of gaat ingrijpen, zijn dus niet toegestaan. In het tweede lid is bepaald dat er geen additionele eenzijdige opzeggingsmogelijkheden (zoals 'break clausules') vanuit de financiële instelling morgen worden opgenomen. In het derde lid is vervolgens bepaald dat wanneer een publieke of semipublieke instelling als niet-professionele belegger moet worden aangemerkt door de financiële instelling, de aan te trekken financiële derivaten moeten zijn gebaseerd op een overeenkomst die – met uitzondering van verwijzingen naar het soort instelling – vergelijkbaar is met de modelovereenkomst zoals opgenomen in bijlage III. De tekst van deze modelovereenkomst is eerder dit jaar vastgesteld voor woningbouwcorporaties ("toegelaten instellingen volkshuisvesting"). De modelovereenkomst (incl. bijbehorende Schedule en CSA) is gebaseerd op de door banken veel gebruikte standaard van de International Swaps and Derivatives Association (ISDA). Indien een publieke of semipublieke instelling niet verplicht als niet-professionele belegger dient te worden aangemerkt door de financiële instelling, is gebruik van de modelovereenkomst niet verplicht. Wel dienen deze instellingen de modelovereenkomst als uitgangspunt te nemen in hun contractonderhandelingen met de financiële instelling waarmee een derivaat wordt afgesloten. Dergelijke instellingen zijn in beginsel echter vrij om een andere overeenkomst dan de modelovereenkomst te hanteren.

6. Uitsluiten ineffectieve posities

In het eerste lid is bepaald dat de maximale looptijd van het derivaat de looptijd is van de lening, maar nooit langer dan het lopende jaar en de daaropvolgende negen kalenderjaren. Ook bestaat er een verbod op 'open posities' (een derivaat dat niet (volledig) gestut wordt door een lening of financieringsbehoefte (in tijd en waarde)).
In het tweede lid wordt bepaald dat de betreffende vakminister – indien noodzakelijk – uitzonderingen kan vaststellen.

7. Onderpand en liquiditeitsbuffer

Instellingen krijgen de keuze om afspraken te maken met betrekking tot onderpand, maar in beginsel altijd symmetrisch (beide partijen wel of beide niet onderpand storten). Ook bestaat de mogelijkheid dat de financiële instelling wel onderpand moet aanhouden maar de (semi)publieke instelling niet. Bij onderpandverplichtingen bestaat de eis tot het aanhouden van een liquiditeitsbuffer. De grootte van de liquiditeitsbuffer wordt door de betreffende vakminister in de sectorale regelingen verder geconcretiseerd.

8. Externe verantwoording

Instellingen die financiële derivaten gebruiken, dienen zich hierover in hun jaarverslag op een transparante, complete en inzichtelijke wijze te verantwoorden. De werkzaamheden van de accountant moeten worden vastgelegd in een controleprotocol, en in ieder geval onderzoekt de accountant de naleving van de geldende regels.

9. Toezicht

Voor elke instelling moet duidelijk zijn wie de toezichthouder is (dit moet voor elke sector door de betreffende bewindspersoon worden geregeld; dit kan zowel een instantie als een orgaan zijn). Deze toezichthouder beoordeelt of de regels in voldoende mate worden gevolgd. Tevens geldt dat er geen zgn. toezichtbeperkende bepalingen mogen worden opgenomen in het derivatencontract (bv. dat een derivaat direct inroepbaar is wanneer de toezichthouder de boeken licht), en dat het contract volgens de regelgeving is opgesteld.

10. Bestaande contracten

In dit artikel is bepaald dat instellingen met financiële derivaten die na de inwerkingtreding van dit beleidskader en de daaruit voortvloeiende sectorale regelgeving niet meer mogen worden aangeschaft, deze niet hoeven af te stoten, tenzij ze clausules bevatten die de uitoefening van het toezicht op de toegelaten instelling kunnen belemmeren. Hiertoe dienen instellingen een plan van aanpak op te stellen om ze binnen een redelijkerwijs haalbaar te achten termijn af te bouwen. Wat een redelijke termijn is hangt in sterke mate af van de derivatenpositie die de toegelaten instelling in het verleden heeft opgebouwd, de financiële gevolgen van afbouw van een deel daarvan, alsmede van haar financiële positie in het algemeen. Om die redenen wordt in dit beleidskader dan ook geen termijn genoemd waarbinnen de instellingen er aan moeten voldoen.
Voor alle duidelijkheid wordt opgemerkt dat een derivatenportefeuille met af te bouwen financiële derivaten niet als onrechtmatig wordt beschouwd. Wel wordt verwacht dat de toegelaten instelling uitvoering geeft aan het door haarzelf opgestelde afbouwplan ter zake.

Bijlage I. Afbakening doelgroep

Onderstaande inventariserende lijst is gebaseerd op de bijlagen van de Wet Normering Topinkomens (WNT), omdat de doelorganisaties van de WNT in grote mate overeenkomen met die van het derivatenbeleid. De vakministers geven bij de vertaling van het overkoepelende beleid echter zelf aan welke organisaties wel of niet tot de doelgroep behoren, mede gelet op reeds andere aanwezige regelgeving die er voor de betreffende sector bestaat.

Naam (deel)sector	Vakminister
Publieke sector[3] [1]	
Organisaties waarover de ministers, bedoeld in art. 51.1 jo art. 1 van de Comptabiliteitswet 2001, uitgezonderd art.1 onder d van die wet, gehouden zijn financiële verantwoording af te leggen.	BZK
Provincies	BZK
Gemeenten	BZK
Waterschappen	BZK
Openbare lichamen voor beroep en bedrijf.	BZK
Europese groeperingen voor territoriale samenwerking (EGTS) met een statutaire zetel in Nederland	BZK
Andere bij of krachtens publiekrecht ingestelde rechtspersonen[2]	Relevante vakminister
Semipublieke sector	
1.Onderwijs[3]	
Universiteiten	OCW
HBO	OCW
MBO	OCW
BVE	OCW
VO	OCW
PO[4]	OCW
Onderwijskoepels[5]	OCW
Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek (Wageningen)	EZ
Kenniscentra varia [6]	OCW
2. Cultuur	
Erfgoedsector	OCW
Kunsten	OCW
3. Media	
Publieke omroep	OCW
Media-archief	OCW
4. Energie	
Energiebedrijven[7]	EZ
5. Water	
Drinkwaterbedrijven	IenM
6. Woningcorporaties	
Woningcorporaties BZK	BZK
7. Zorg en welzijn	
Zorgaanbieders Care	VWS
Zorgaanbieder Cure	VWS
Zorgverzekeraars	VWS
PGO-organisaties	VWS
Jeugdzorg algemeen	VWS

[3] De – reeds bestaande – regelgeving voor de decentrale overheden richt zich op de publiekrechtelijke openbare lichamen en niet op de deelnemingen van deze openbare lichamen in privaatrechtelijke constructies zoals NV's.

Naam (deel)sector	Vakminister
Jeugdzorg justitiële inrichtingen[8]	VWS
Kennisinstituten Zorg	VWS
Stichting Donorgegevens kunstmatige bevruchting	VWS
Sanquin (bloedvoorziening).	VWS
8. Openbaar vervoer	
Loodsen (art. 15a/b Scheepvaartwet)	IenM
9. Infrastructuur	
Energie Netbeheer[9]	EZ
Drinkwaterbedrijven	IenM
10. Recht	
Reclassering	VenJ
Slachtofferhulp	VenJ
Ondersteuning HALT-bureaus	VenJ
Rechtsbijstand	VenJ
Stichting advisering bestuursrechtspraak ex Wabo, Wet milieubeheer en Wet Ro (StAB)	IenM
11. Medefinancieringsorganisaties	
Medefinancieringsorganisaties Bijvoorbeeld: Cordaid, Oxfam Novib, Terre des Hommes	BuZa
12. Overig	
CAOP	BZK
Waarborgfonds Motorverkeer	FIN
ANBI's (alg. nut beogende instellingen)	FIN
Stichting Centraal Orgaan Voorraadvorming Aardolieproducten	EZ
Fulltime privaatrechtelijke zelfstandige bestuursorganen	Betrokken vakminister
Parttime privaatrechtelijke zelfstandige bestuursorganen waarbij een orgaan van een in art.1.2 WNT genoemde rechtspersoon een of meer leden in het bestuur benoemt of op andere wijze invloed heeft op het beheer of beleid[10]	Betrokken vakminister
In Nederland gevestigde rechtspersonen die een of meer subsidies ontvangen als bedoeld in art. 4.21.1 Algemene wet bestuursrecht die tezamen meer bedragen dan 50% van de jaarlijkse inkomsten van de rechtspersoon[11] [12]	Betrokken vakminister

Noten

[1] Politieke ambtsdragers zijn van de WNT uitgezonderd.
[2] Uitgezonderd die welke zijn opgenomen op de bijlagen 1, 2 of 3 bij de WNT.
[3] Voor wat betreft universiteiten, HBO- en BVE-instellingen wordt hier ook het groene onderwijs begrepen, waarvoor evenwel de minister van EZ verantwoordelijk is.
[4] PO waaronder ook (voortgezet) speciaal onderwijs.
[5] Te weten: PO-raad, VO-raad, MBO-raad, HBO-raad, VSNU en het Colo.
[6] Te weten: APS, KPC, CPS, SLO, CITO, CINOP, ECBO, NVAO, NUFFIC, Kennisnet, Surf, Platform beta en techniek.
[7] Levering van energie is marktsector;, voor netbeheer zie sector Infrastructuur.
[8] Incl. rechtspersonen voor onder toezicht- of voogdijstelling.
[9] Excl. beheerder landelijk hoogspanningsnet en beheerder landelijk gastransportnet.
[10] Uitgezonderd NV's, BV's, de Staatsloterij en de Nationale stichting tot Exploitatie van Casinospelen in Nederland.
[11] Uitgezonderd de rechtspersonen opgenomen in de bijlagen 3 en 4 bij de WNT en met uitzondering van NV's en BV's die een op winst gerichte onderneming drijven.
[12] NB Voor deze categorie is bij de inwerkingtreding van de WNT reeds aanpassingswetgeving aangekondigd waarin een drempelbedrag en een meerjarencriterium voor deze categorie wordt geïntroduceerd, omdat de vereisten zoals op het moment van inwerkintreding opgenomen in de WNT niet voldoen aan het proportionaliteitsvereiste.

<u>Bijlage II. Raamovereenkomst</u>

Raamovereenkomst INTEREST RATE Swaps

DEZE RAAMOVEREENKOMST is opgesteld op [•]tussen**:**

(1) [•] ("**Partij A**"); en

(2) [•] ("**Partij B**").

OVERWEGENDE DAT

A. Partij B een [(semi-) publieke instelling] is [die ingevolge [●] onder toezicht staat].

B. In het *Beleidskader derivaten* van [●] (het "**Beleidskader**") is vastgelegd onder welke voorwaarden (semi-) publieke instellingen een interest rate swap ("**IRS**") mogen aangaan.

C. Deze raamovereenkomst (de "**Overeenkomst**") regelt dat, in overeenstemming met het Beleidskader, Nederlands recht van toepassing is op de rechtsverhouding tussen Partij A en Partij B, en de toepasselijkheid van de Wet op het financieel Toezicht ("**Wft**") en het Burgerlijk Wetboek ("**BW**").

D. Alle aspecten van de IRS die tussen Partij A en Partij B wordt aangegaan zijn onderhevig aan de toepasselijke ISDA Master Agreement, Schedule en Confirmations.

VERKLAREN TE ZIJN OVEREENGEKOMEN ALS VOLGT:

Partij A is verplicht te handelen overeenkomstig het Beleidskader en verplicht zorg te dragen dat Partij B in overeenstemming met het Beleidskader handelt. Deze Overeenkomst wordt aangemerkt als een overeenkomst van dienstverlening als bedoeld in artikel 7:400 BW.

Partij A erkent en accepteert dat op Partij A een geschreven en ongeschreven zorgplicht rust jegens Partij B als bedoeld in het BW, de Wft en de Algemene Bankvoorwaarden.

Partij A en Partij B komen ingevolge artikel 4:18d Wft overeen dat Partij B zal worden aangemerkt als een niet-professionele belegger als bedoeld in artikel 1:1 Wft.

Indien Partij A met Partij B één of meer transacties aangaat die ingevolge het Beleidskader niet zijn toegestaan, dan kan zowel Partij A als Partij B een beroep doen op deze Overeenkomst. In dat geval worden alle schulden of vorderingsrechten van Partij B die voortgevloeid zijn, voortvloeien en zullen voortvloeien uit dergelijke transacties geneutraliseerd door tegengestelde schulden en vorderingsrechten met eenzelfde omvang. Deze tegengestelde schulden en vorderingsrechten ontstaan uit hoofde van deze Overeenkomst en ontstaan op hetzelfde moment als de schulden en vorderingsrechten die voortgevloeid zijn, voortvloeien en zullen voortvloeien uit de transactie die ingevolge het Beleidskader niet is toegestaan en zullen met elkaar verrekend worden.

Deze Overeenkomst wordt beheerst door en uitgelegd in overeenstemming met Nederlands recht. De Nederlandse rechter is exclusief bevoegd om geschillen te beslechten die voortvloeien uit of verband houden met deze Overeenkomst. Voorts zullen alle juridische geschillen (de "**Procedures**") die voortvloeien uit of verband houden met deze Overeenkomst exclusief worden voorgelegd aan de Nederlandse rechter. In het geval van Procedures, verklaren beide partijen zich onherroepelijk te committeren tot de jurisdictie van de Nederlandse rechter en doen hierbij op voorhand afstand van het recht bezwaar te maken tegen voornoemde rechtskeuze en forumkeuze.

TEN BLIJKE WAARVAN partijen aan dit document uitvoering hebben gegeven op de onderstaande datum welke in werking treedt op de datum genoemd op de eerste pagina van dit document.

Partij A	Partij B
Datum	Datum
Handtekening	Handtekening
Naam	Naam
Functie	Functie

Bijlage III. Schedule

SCHEDULE

to the

2002 MASTER AGREEMENT

Dated as of ………………….

between

Please fill in the name laid down by statute **("Party A")**

and

[*(semi-) publieke instelling*] ("Party B"),

Scope of Agreement

As of the date of this Agreement, all Transactions entered into from that date between the parties to this Agreement (and the respective rights and obligations of the parties in respect of those Transactions) shall be governed by, subject to, and determined in accordance with, the terms and conditions set out in this Agreement and the related Confirmations.

In respect of this Agreement, Party B shall be considered as a non-professional investor, in accordance with the Dutch Wet op het financieel toezicht. Regarding these Transactions, Party A shall act as an advisor for Party B. All of the above is incorporated in the independent agreement governed by Dutch law, as referred to in article 4 of the Dutch Beleidskader derivaten door.

Part 1

Termination Provisions

In this Agreement:

(a) ***"Specified Entity"*** does not apply.

(b) ***"Specified Transaction"*** will have the meaning specified in Section 14 of the Agreement.

(c) The ***"Cross-Default"*** provisions of Section 5(a)(vi) of the Agreement will apply to Party A and will not apply to Party B provided, however, that notwithstanding the foregoing, an Event of Default shall not occur under either Section 5(a)(vi)(1) or (2) if (a) the event or condition referred to in Section 5(a)(vi)(1) or the failure to pay referred to in Section 5(a)(vi)(2) is a failure to pay caused by an error or omission of an administrative or operational nature; and (b) funds were available to such party to enable it to make the relevant payment when due; and (c) such relevant payment is made within three Local Business Days following receipt of written notice from an interested party of such failure to pay.

If such provisions apply:

– ***"Specified Indebtedness"*** will have the meaning specified in Section 14.

– ***"Threshold Amount"*** means with respect to Party A, an amount equal to one percent (1%) of its total equity share capital (as specified from time to time in its most recent Annual Report containing consolidated financial statements, prepared in accordance with accounting principles that are generally accepted for institutions of its type in the jurisdiction of its organization and certified by independent public accountants), or its equivalent in any other currency.

(d) The ***"Credit Event Upon Merger"*** provisions of Section 5(b)(v) of the Agreement will apply to Party A and will apply to Party B.

(e) The ***"Automatic Early Termination"*** provision of Section 6(a) of the Agreement will apply, provided that Automatic Early Termination shall not apply upon the occurrence of an Event of Default with respect of Party B specified in Section 5(a)(vii) (3), (6) or, to the extend analogous thereto, (8).

(f) ***"Termination Currency"*** means Euro or the currency selected by the Non-defaulting Party or the Non-affected Party, or in the circumstance where there are two Affected Parties, agreed by Party A and Party B, and failing such agreement the Termination Currency shall be Euro.

(g) ***"Additional Termination Event"*** will not apply.

Part 2

Tax Representations.

(a) ***Payer Representations**.* For the purposes of Section 3(e), Party A and Party B will make the following representation:

It is not required by any applicable law, as modified by the practice of any relevant governmental revenue authority, of any Relevant Jurisdiction to make any deduction or withholding for or on account of any Tax from any payment (other than interest under X Section 9(h) of this Agreement) to be made by it to the other party under this Agreement. In making this representation, it may rely on (i) the accuracy of any representations made by the other party pursuant to Section 3(f) of this Agreement, (ii) the satisfaction of the agreement contained in Section 4(a)(i) or 4(a)(iii) of this Agreement and the accuracy and effectiveness of any document provided by the other party pursuant to Section 4(a)(i) or 4(a)(iii) of this Agreement and (iii) the satisfaction of the agreement of the other party contained in Section 4(d) of this Agreement, except that it will not be a breach of this representation where reliance is placed on clause (ii) above and the other party does not deliver a form or document under Section 4(a)(iii) by reason of material prejudice to its legal or commercial position.

(b) ***Payee Representations*** Party A and Party B make no Payee Tax representation.

Part 3

Documents to be Delivered

For the purpose of Section 4(a)(i) and 4(a)(ii) of the Agreement, each party agrees to deliver the following documents, covered by Section 3(d) of this Agreement, as applicable:

(a) Tax forms, documents or certificates to be delivered are:

Each party agrees to complete, accurately and in a manner reasonably satisfactory to the other party, and to execute, arrange for any required certification of, and deliver to the other party (or to such government or taxing authority as the other party reasonably directs), any form or document that may be required or reasonably requested in order to allow the other party to make a payment under this Agreement without any deduction or withholding for or on account of any Tax or with such deduction or withholding at a reduced

rate, promptly upon the earlier of (i) reasonably demand by the other party and (ii) learning that the form or document is required.

(b) Other documents to be delivered are:

Please complete

Part 4

Miscellaneous

(a) ***Addresses for Notices.*** For the purpose of Section 12(a) of the Agreement:

Address for notices or communications to Party A:

Please complete

Address for notices or communications to Party B:

Please complete

(b) ***Process Agent.*** For the purpose of Section 13(c) of the Agreement:

Party A appoints as its Process Agent in England: ***Please complete***

Party B appoints as its Process Agent in England: ***Please complete***

(c) ***Offices.*** The provisions of Section 10(a) of the Agreement will apply.

(d) ***Multibranch Party.*** For the purpose of Section 10(b) of the Agreement:

Party A [is not a Multibranch Party.][is a Multibranch Party and may enter into a Transaction through any of the following Offices:

Please complete]

(e) ***Calculation Agent.*** The Calculation Agent is Party A, unless otherwise specified in a Confirmation in relation to the relevant Transaction. Failure of the Party designated as Calculation Agent to perform, on a timely basis, any of its responsibilities as Calculation Agent shall not relieve the parties of their respective payment obligations under the Agreement and such failure shall not be considered an event which would permit the termination of this Agreement or any Transaction. If a Party (a "Disputing Party") reasonably disputes the outcome of a calculation by the Calculation Agent, then the Disputing Party will notify the Calculation Agent thereof not later than the close of business on the Local Business Day following the relevant Payment Date. The parties will consult with each other in an attempt to resolve the dispute. If they fail to resolve the dispute by 5.00 p.m., CET, on the Local Business Day following the date on which the notice is given, the Calculation Agent will recalculate the disputed calculation by seeking four actual quotations at mid-market from third parties for purposes of making the relevant calculation, and taking the arithmetic average of those obtained; provided that if four quotations are not available for a particular Transaction, then fewer than four quotations may be used for that calculation, and if no quotations are available, then the Calculation Agent's original calculations will be used.

(f) ***Credit Support Document.*** None.

(g) ***The Credit Support Provider.*** [Not applicable/Means with respect to Party A:

Please complete

(h) ***Governing Law.*** This Agreement will be governed by and construed in accordance with [Dutch][English] Law.

(i) ***Netting of Payments***. '’Multiple Transaction Payment Netting’’ [will not apply for the purpose of Section 2(c) of this Agreement.] [will apply for the purpose of Section 2(c) of this Agreement to [all Transactions payable on the same date and in the same currency.

(j) ***"Affiliate"*** is not applicable.

(k) ***No Agency.*** The provisions of Section 3(g) will apply to this Agreement.

Part 5

Other Provisions

(a) ***Inconsistency***

Notwithstanding the provisions of Section 1(b) of the Agreement, in the event of any inconsistency between any of the following documents, the relevant document first listed below shall govern: (i) a Confirmation for the purpose of the relevant Transaction; (ii) the Schedule; (iii) the relevant "ISDA Definitions" and (iv) the 2002 ISDA Master Agreement.

(b) ***Change of Account***

Section 2(b) shall be amended in full to read as follows: "***Change of Account***. Either party may change its account within the same currency as specified for the relevant payment or delivery in the Transaction by giving notice to the other party at least five Local Business Days prior to the scheduled date for payment or delivery to which such change applies unless such other party gives timely notice of a reasonable objection to such change, and provided that, if any new account of one party is not in the same jurisdiction as the original account, the other party shall not be obliged to pay any greater amount and shall not receive any lesser amount as a result of such change than would have been the case if such change had not taken place.".

(c) ***Financial Statements***

Section 3(d) shall be amended by adding before the full stop at the end of Section 3(d): '', provided that in the case of financial statements delivered by either party, the only representation being made is that such financial statements give a fair view of the state of affairs of the entities which they cover as at their date of publication.''

(d) ***Failure to Pay or Deliver***

Section 5(a)(i) shall be amended by replacing ''First Local Business Day'' and ''First Local Delivery Day'' by ''Third Local Business Day'' and ''Third Local Delivery Day'' respectively.

Section 5(a)(i) shall be amended by adding at the end of Section 5(a)(i): ''provided, however, that notwithstanding the foregoing, an Event of Default shall not occur if the failure to pay or deliver is caused by an error or omission of an administrative or operational nature and funds were available to such party to enable it to make the relevant payment or delivery when due and provided that such error or omission is remedied within three Local Business Days and/or three Local Delivery Days after notice of such failure being received."

(e) ***Default Under Specified Transaction***

Section 5(a)(v)(2) shall be amended by replacing ‘’First Local Business Day’’ by ‘’Third Local Business Day’’.

(f) ***Events***

[Bepaling om te voorkomen dat het uitoefenen van toezichtbevoegdheden leiden tot een Termination Event, dan wel een Event of Default, analoog aan Part 5(f) van de modelovereenkomst als bedoeld in artikel 6 lid 2 van de Beleidsregels gebruik financiële derivaten door toegelaten instellingen volkshuisvesting.]

(g) ***Severability***

In the event any one or more of the provisions contained in this Agreement should be held invalid, illegal, or unenforceable in any respect, the validity, legality and enforceability of the remaining provisions contained herein shall not in any way be affected or impaired thereby. The parties shall endeavour, in good faith negotiations, to replace the invalid, illegal or unenforceable provisions with valid provisions the economic effect of which comes as close as possible to that of the invalid, illegal or unenforceable provisions.

(h) ***Confirmations.*** Notwithstanding anything to the contrary in the Agreement:

(i) The parties hereto agree that with respect to each Transaction hereunder a legally binding agreement shall exist from the moment that the parties hereto agree on the essential terms of such Transaction, which the parties anticipate will occur by telephone.

(ii) For each Transaction Party A and Party B agree to enter into hereunder Party A shall promptly send to Party B a Confirmation setting forth the terms of such Transaction (which Confirmations shall be in a form agreed to by the parties exchanged by mail, facsimile or other electronic means). Party B shall execute and return the Confirmation to Party A or request correction of any error within three Local Business Days of receipt. Failure of Party B to respond within such period shall not affect the validity or enforceability of such Transaction and shall be deemed to be an affirmation of such terms absent manifest error.

(i) ***Additional Agreements.***

Each party agrees, upon learning of the occurrence of any event or commencement of any condition that constitutes (or that with the giving of notice or passage of time or both would constitute) an Event of Default or Termination Event with respect to such party, promptly to give the other party notice of such event or condition (or, in lieu of giving notice of such event or condition in the case of an event or condition that with the giving of notice or passage of time or both would constitute an Event of Default or Termination Event

with respect to the party, to cause such event or condition to cease to exist before becoming an Event of Default or Termination Event).

(j) ***Recording of Conversations***. Each party (i) consents to the recording of telephone conversations between the trading, marketing and other relevant personnel of the parties in connection with this Agreement or any potential Transaction, (ii) agrees to obtain any necessary consent of, and give any necessary notice of such recording to, its relevant personnel and (iii) agrees, to the extent permitted by applicable law, that recordings may be submitted in evidence in any Proceedings.

(k) ***Amendment to Section 6(d)(ii).*** Section 6(d)(ii) of the Agreement is hereby amended by adding the following proviso at the end of the first sentence: "; provided, however, that if any amount calculated as being due in respect of an Early Termination Date which is designated as a result of an Illegality or a Force Majeure Event cannot be paid on such day by the Office specified in the Confirmation(s) relating to the Terminated Transaction(s) as a result of such event, then such amount will be payable by such Office on the day which is two Local Business Days after the day on which the Illegality or a Force Majeure Event, as the case may be, no longer exists or, if earlier, on the date on which an Event of Default occurs.

(l) **Timely Confirmation.**

(i) Section 9(e)(ii) is amended by:

(A) replacing the word "practicable" with the word "possible" in the third line thereof; and

(B) inserting "or by other method intended by the parties to be effective for the purpose of confirming or evidencing such Transaction" immediately before the words "which in each case will be sufficient".

(ii) In respect of each Relevant Confirmation Transaction, Party A and Party B will use reasonable efforts acting in good faith and a commercially reasonable manner to ensure each Relevant Confirmation Transaction is confirmed by the Timely Confirmation Deadline.

(iii) In respect of each Relevant Confirmation Transaction:

(A) the Documenting Party will deliver a Confirmation to the Receiving Party as soon as possible and at the latest by the Confirmation Delivery Deadline; and

(B) following the delivery in (A) above, the Receiving Party will, use reasonable efforts acting in good faith and a commercially reasonable manner, either confirm the Confirmation or deliver to the Documenting Party a Not Confirmed Notice as soon as possible and at the latest by the Timely Confirmation Deadline.

If the Receiving Party delivers a Not Confirmed Notice to the Documenting Party by the Timely Confirmation Deadline, Party A and Party B will use reasonable efforts acting in good faith and a commercially reasonable manner, to attempt to resolve the difference and confirm the Relevant Confirmation Transaction as soon as possible.

(iv) For the purposes of this Part 5(l):

"***CCP***" means a central clearing house authorised under Article 14 of EMIR or recognised under Article 25 of EMIR.

"***CCP Service***" means in respect of a CCP, an over-the-counter derivative clearing service offered by such CCP.

"***Cleared***" means, in respect of a Transaction, that such Transaction has been submitted (including where details of such Transaction are submitted) to a CCP for clearing in a relevant CCP Service and that such CCP has become a party to a resulting or corresponding transaction, as applicable, pursuant to such CCP's Rule Set.

"Commission" means the executive body of the European Union which is responsible for proposing legislation, implementing decisions, upholding the European Union's treaties and the day-to-day running of the European Union.

"***confirm***" means, with respect to a Confirmation provided by the Documenting Party to the Receiving Party, an acknowledgement in writing (whether by execution in counterpart of the Confirmation or otherwise) or electronically from the Receiving Party to the Documenting Party that the terms of such Confirmation reflect the terms of the Relevant Confirmation Transaction and "***confirmed***" will be construed accordingly.

"Confirmation Delivery Deadline" means (i) 5:00 pm CET on the Local Business Day prior to the Timely Confirmation Deadline; or (ii) if the Timely Confirmation Deadline falls after the day that is the second Local Business Day following the Trade Date, 5:00 PM CET on the second Local Business Day immediately preceding the Timely Confirmation Deadline. Notwithstanding anything to the contrary in the Agreement, for this purpose "***Local Business Day***" means, a day on which commercial banks and foreign exchange markets are generally open to settle payments in the city in which the office through which the Receiving Party is acting for the purposes of the Relevant Confirmation Transaction is located.

"Documenting Party" means Party A.

"EMIR" means Regulation (EU) No 648/2012 of the European Parliament and of the Council on OTC derivatives, central counterparties and trade repositories dated 4 July 2012.

"European Union" means the economic and political union established in 1993 by the Maastricht Treaty, with the aim of achieving closer economic and political union between member states that are primarily located in Europe.

"Not Confirmed Notice" means, with respect to a Confirmation provided by the Documenting Party, a written notice from the Receiving Party to the Documenting Party stating that the terms of such Confirmation do not accurately reflect the terms of the Transaction, which terms are inaccurate and what such terms should be, in the opinion of the Receiving Party.

"Receiving Party" means the party which is not the Documenting Party.

"Relevant Confirmation Transaction" means any Transaction which was not Cleared and entered into on or following the Timely Confirmation Start Date.

"Rule Set" means, with respect to a CCP Service, the relevant rules, conditions, procedures, regulations, standard terms, membership agreements, collateral addenda, notices, guidance, policies or other such documents promulgated by the relevant CCP and amended and supplemented from time to time.

"Timely Confirmation Deadline" means the end of the latest day by which such Relevant Confirmation Transaction must be confirmed in accordance with Article 12 of Chapter VIII of the Commission Delegated Regulation (EU) No 149/2013 published 23 February 2013 in the Official Journal of the European Union. If Party A to such Relevant Confirmation Transaction is not a "financial counterparty" (as

defined in EMIR), it will be deemed to be a financial counterparty solely for the purpose of determining such latest day.

"Timely Confirmation Start Date" means the twentieth day following the day of publication of Article 12 of Chapter VIII of the Commission Delegated Regulation (EU) No 149/2013 published 23 February 2013 in the Official Journal of the European Union.

"Trade Date" means the date of execution of the Transaction.

[(m) ***EMIR Reporting Obligation***

The Parties agree that any reporting obligation that Party B is subject to under Regulation (EU) No 648/2012 of the European Parliament and of the Council on OTC derivatives, central counterparties and trade repositories dated 4 July 2012 is delegated to Party A.][4]

(n) ***Incorporation and Interpretation of Definition***

Any definitions published by the International Swaps and Derivatives Association, Inc., as amended, supplemented and replaced from time to time which shall apply to this Agreement will be referred to in the relevant Confirmation. In the event and to the extent that the relevant Confirmation does not refer to any definitions, the following applies:

Reference is made to the following definitions, where applicable which are hereby incorporated by reference herein:

the 2006 ISDA Definitions (the "ISDA Definitions"); and

any terms used and not otherwise defined in the Confirmation shall have the meaning set forth therein.

(o) ***Form of Agreement***

The parties agree that the text of the body of this Agreement is intended to be the printed form of the ISDA 2002 Master Agreement as published and copyrighted by the International Swaps and Derivatives Association, Inc© (ISDA).

IN WITNESS WHEREOF the parties have executed this document on the respective dates specified below with effect from the date specified on the first page of this document.

[4] The parties may elect this Part 5 (m).

Party A	Party B
Date	Date
Signature	Signature
Name	Name
Function	Function